

Lēģernieku atsegums

Publicēts: 14.11.2020.

Foto: M.Keiša

Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis.

Kods: LV0440880

Administratīvais iedalījums: Skrundas novads, Nīkrāces pagasts

Ministru Kabineta noteikumi:

[Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Pārvalde:

sākot ar 2011.gada 1.februāri, aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošas tiešās pārvaldes iestādes Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Kurzemes reģionālā administrācija](#).

Vispārējs raksturojums

Teritorija ir izvietojusies Pieventas zemienē, Lētīžas senlejā, upītes labajā pamatkrastā.

Dabas pieminekli veido Lētīžas ielejas labā pamatkrasta nogāze, kurā divās vietās atsedzas vidējās juras Kelovejas stāva Papīles svītas no pamatiežiem atrautie vidējās juras Kelovejas stāva smilšaini mālainie nogulumu, kas iekļauti glacitektoniski traucētos pleistocēna veidojumos. Tas ir viens no nedaudzajiem un vizuāli pievilcīgākajiem juras nogulumu atsegumiem Latvijā.

Dienvidu atseguma kopējais garums ir 20 m, augstums līdz 3 m.

Dabas pieminekļa īpašā vērtība ir atsegumos maz pārstāvētas juras sistēmas (Kelovejas stāva) nogulumu samērā lielais atsegums, ko veido vidējās juras Kelovejas stāva Papiles svītai tipiski mazkonsolidēti smilšakmeņi, brūnogles, pārrogļotās koksnes iekļāvumi, kā arī, iespējams, jaunāku veidojumu mālaino nogulumu iekļāvumi, kas atrauti no pamatiežu virsas; brūnoglēs un smilšakmeņi ir sastopami pārrogļotās koksnes fragmenti.

Krauja ir izvietojusies Lētižas asa līkuma virsotnē; atsegumu sienu no upes atdala samērā šaura, ar lakstaugiem, bet vietām ar krūmiem aizaugusi terase, taču krauja ir labi saskatāma no upes un pretējā krasta. Smilšakmeņu, aleirolītu un morēnas mālsmilts atsegums griezuma augšējā daļā būtiski bagātina ielejas ainavu.

Atseguma pamatnē konstatēti aluviālos procesos pārskalotas morēnas oļi un grants, virs kuriem slīpi iegul vidējās juras Kelovejas stāva Papiles svītai raksturīgie smalkgraudaini, gandrīz balti vai ar dzelzs savienojumiem spilgti rūsgani smilšakmeņi, kas plānās kārtās mijas ar brūnoglēm, bet vietām šajos nogulumos sastopami arī pārrogļotas koksnes un mālaino nogulumu iekļāvumi ar pirīta un markazīta nelielām konkrēcijām. Juras veidojumus pārsedz glacitektoniski traucēta plāni slāņota morēnas mālsmilts ar grants un oļu iekļāvumiem, un aleirītisks kvartāra materiāls; pleistocēna un juras materiāls griezuma augšējā daļā veido plānu slāņmiju. Smilšakmeņu un brūnogļu slāņkopa ir uzkrājusies vidējā jurā, Kelovejas laikmeta sākumā, meandrējošā upē un tās vecupē, bet mālainie nogulumi ar pirīta un markazīta konkrēcijām – iespējams, transgresējošā jūras baseinā Kelovejas laikmeta vidū.

Pleistocēna beigās, Vislas apledojuma Gulbenes fāzē šie nogulumi tika atrauti no pamatiežu virsas, netālu pārvietoti un kā lokālās izcelsmes morēnas materiāls iekļauti kvartāra nogulumos. Iespējams, liela nozīme atsegumu attīstībā ir arī nogāžu procesiem.

Teritorijā atrodas dabas piemineklis – dižkoks, ozols ar stumbra apkārtmēru virs 5 m.

Teritorija potenciāli izmantojama ģeoloģijas izglītībā.

Teritoriju nepieciešams saglabāt zinātniskiem ģeoloģiskiem (sedimentoloģiskiem, paleontoloģiskiem) pētījumiem un kā ainaviski vērtīgu dabas veidojumu kopumu.

[Detalizēts apraksts](#)

[Robežshēma: ortofoto pamatne](#)

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS:

citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dabas datu pārvaldības sistēmā [OZOLS](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/legernieku-atsegums>